

DODATEK do tygodniówki

TEMAT TYGODNIA - dla ułatwienia dostępny również w numerze Tygodniówka 43/2023

TEMAT TYGODNIA

Jak przygotować się do inwentaryzacji za 2023 rok?

W przypadku podatników prowadzących podatkowa księgę przychodów i rozchodów, inwentaryzacja polega na określeniu faktycznych stanów towarów rzeczowych w firmie.

Obowiązek sporządzenia inwentaryzacji wynika z § 24 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23.12.2019 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Przepis wskazuje, że podatnicy są obowiązani do sporządzenia i wpisania do księgi spisu z natury:

- towarów handlowych,
- materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych,
- półwyrobów,
- produkcji w toku,
- wyrobów gotowych,
- braków i
- odpadów,

zwanego dalej "spisem z natury", na dzień 1 stycznia, na koniec każdego roku podatkowego, na dzień rozpoczęcia działalności w ciągu roku podatkowego, a także w razie utraty w ciągu roku podatkowego prawa do odpłacania podatku na podstawie ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów

osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 43, 1495, 1649 i 2200), zmiany wspólnika, zmiany proporcji udziałów wspólników lub likwidacji działalności.

Spis taki należy sporządzić w sposób staranny i trwały. Musi być zakończony i zaopatrzony w podpisy osób uczestniczących w spisie.

Musi on zawierać co najmniej następujące dane:

- imię i nazwisko właściciela zakładu (nazwę firmy),
- datę sporządzenia spisu,
- numer kolejny pozycji arkusza spisu z natury,
- szczegółowe określenie towaru i innych składników wymienionych w § 24,
- jednostkę miary,
- ilość stwierdzoną w czasie spisu,
- cenę w złotych i groszach za jednostkę miary,
- wartość wynikającą z przemnożenia ilości towaru przez jego cenę jednostkową,
- wartość wynikającą z przemnożenia ilości innych składników wymienionych w § 24 przez ich cenę jednostkową,
- łączną wartość spisu z natury oraz klauzulę "Spis zakończono na pozycji ...",
- podpisy osób sporządzających spis oraz podpis właściciela zakładu (wspólników),

Przy prowadzeniu:

- księgarń i antykwariatów księgarskich - spisem z natury można obejmować jedną pozycją wydawnictwa o tej samej cenie, bez

względu na nazwę i nazwisko autora, z podziałem na książki, broszury, albumy i inne,

- działalności kantorowej - spisem z natury należy objąć niesprzedane wartości dewizowe,
- działów specjalnych produkcji rolnej - spisem z natury należy objąć niezużyte w toku produkcji materiały i surowce oraz ilość zwierząt według gatunków z podziałem na grupy.

W spisie z natury ująć należy również towary stanowiące własność podatnika, znajdujące się w dniu sporządzenia spisu poza zakładem podatnika, a także towary obce znajdujące się w zakładzie podatnika. Towary obce nie podlegają wycenie, wystarczające jest ilościowe ich ujęcie w spisie towarów z podaniem, czyją stanowią własność.

Sposób wyceny poszczególnych składników majątku określa § 26 ww. rozporządzenia.

Do sporządzania spisu z natury nie są zobowiązani przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

W przypadku podatników prowadzących księgi rachunkowe, przy sporządzaniu inwentaryzacji, stosować należy przepisy ustawy o rachunkowości.

Ustawa ta przewiduje 3 metody inwentaryzacji: spis z natury, potwierdzenie sald oraz weryfikacja danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami.

Generalnie inwentaryzacja powinna nastąpić na ostatni dzień każdego roku obrotowego. Ustawodawca dopuszcza jednak możliwość sporządzenia inwentaryzacji wcześniej. Wskazuje, że termin

inwentaryzacji uważa się za dotrzymany, jeżeli zostanie ona rozpoczęta nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku. Jednak ostateczne ustalenie stanu, powinno nastąpić przez dopisanie lub odpisanie od stanu stwierdzonego drogą spisu z natury lub potwierdzenia sala - zwiększeń i zmniejszeń, jeśli nastąpiły one między datą spisu lub potwierdzenia a dniem ustalenia stanu z ksiąg rachunkowych. Stan wynikający z ksiąg nie może zostać ustalony po dniu bilansowym.

W przypadku podatników prowadzących księgi rachunkowe, inwentaryzacja obejmuje szerszy zakres. Inwentaryzacji podlegają bowiem aktywa i pasywa jednostki. Jednak nie wszystkie muszą być inwentaryzowane co roku.

Jeśli chodzi o inwentaryzację za rok 2023 można wskazać następujące metody i terminy jej sporządzenia dla poszczególnych składników aktywów i pasywów (dotyczy jednostek, u których rok obrotowy jest tożsamy z rokiem kalendarzowym):

I. Spis z natury:

1) 31 grudnia 2023 r.

- aktywa pieniężne, czyli krajowe środki płatnicze, waluty obce i dewizy (z wyjątkiem gromadzonych na rachunkach bankowych),
- papiery wartościowe w postaci materialnej,
- produkty w toku produkcji,
- materiały, towary i produkty gotowe, których wartość odnosi się w koszty bezpośrednio na dzień zakupu lub w momencie ich wytworzenia,

2) od 1 października 2023 r. do 15 stycznia 2024 r.

- znajdujące się na terenie niestrzeżonym lub znajdujące się na terenie strzeżonym, lecz nieobjęte ewidencją

ilościowo-wartościową rzeczowe składniki aktywów obrotowych,

- znajdujące się na terenie niestrzeżonym środki trwałe - z wyjątkiem środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości,
- znajdujące się na terenie niestrzeżonym maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie,
- składniki aktywów, będące własnością innych jednostek, powierzone do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania. Należy pamiętać, aby o wynikach spisu powiadomić właścicieli tych składników. Obowiązek inwentaryzacji obcych aktywów nie dotyczy jednostek świadczących usługi pocztowe, transportowe, spedycyjne i składowania,

3) 31 grudnia 2023 r., ale termin jest zachowany gdy inwentaryzacja przeprowadzana jest raz w roku w dowolnym terminie

- zapasy towarów i materiałów (opakowań) objęte ewidencją wartościową w punktach obrotu detalicznego jednostki,
- zapasy drewna w jednostkach prowadzących gospodarkę leśną,

4) 31 grudnia 2023 r., ale termin jest zachowany gdy inwentaryzacja przeprowadzana raz w ciągu dwóch lat w dowolnym terminie

- znajdujące się w strzeżonych składowiskach i objęte ewidencją ilościowo-wartościową zapasy materiałów, towarów, produktów gotowych i półproduktów,

5) 31 grudnia 2023 r., ale termin jest zachowany gdy inwentaryzacja przeprowadzana raz w ciągu 4 lat w dowolnym terminie

- nieruchomości zaliczone do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujące się na terenie strzeżonym inne środki trwałe oraz maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie,

II. Potwierdzenie sald

1) 31 grudnia 2023 r.

- aktywa finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych lub przechowywane przez inne jednostki,
- papiery wartościowe w formie zdematerializowanej,

2) od 1 października 2023 r. do 15 stycznia 2024 r.

- należności, w tym udzielone pożyczki (z wyjątkiem inwentaryzowanych w drodze weryfikacji),
- powierzone kontrahentom własne składniki aktywów,

III. Weryfikacja według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

- środki trwałe, do których dostęp jest znacznie utrudniony,
- grunty oraz prawa zakwalifikowane do nieruchomości (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego),
- należności sporne i wątpliwe, a w bankach również należności zagrożone,
- należności i zobowiązania wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych,
- należności i zobowiązania z tytułów publicznoprawnych,
- inne aktywa i pasywa, których zinwentaryzowanie w drodze spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe, w tym m.in.: środki trwałe w budowie, z wyjątkiem maszyn i urządzeń, towary w drodze oraz wartości

niematerialne i prawne, inwestycje zaliczone do finansowych aktywów trwałych, rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów, kapitały (fundusze) własne, rezerwy, odpisy aktualizujące oraz fundusze specjalne, aktywa i pasywa ewidencjonowane pozabilansowo.

Ustawa nie reguluje kwestii formalnych i technicznych w zakresie przeprowadzania inwentaryzacji. Każda jednostka musi więc samodzielnie określić szczegółowe zasady jej przeprowadzania, uwzględniając przy tym swoją specyfikę działalności.

Przygotowanie do inwentaryzacji może składać się z następujących etapów - **CHECKLISTA:**

- 1) zaktualizowanie procedur inwentaryzacyjnych,
- 2) wydanie zarządzenia w sprawie inwentaryzacji ,
- 3) jeśli występuje taki obowiązek zawiadomienie biegłego rewidenta o terminach inwentaryzacji,
- 4) przygotowanie arkuszy spisu z natury oraz innych dokumentów dla komisji inwentaryzacyjnej i zespołów spisowych,
- 5) przedstawienie członkom komisji inwentaryzacyjnej i zespołów spisowych zasad przeprowadzania inwentaryzacji,
- 6) przygotowanie składników majątku do spisu.

Należy pamiętać, że ustawa o rachunkowości zobowiązuje podatników do rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego w sporządzonym za dany rok obrotowy sprawozdaniu finansowym. Dane te będą przedstawione rzetelnie wyłącznie wtedy, gdy będą zgodne ze stanem faktycznym aktywów i pasywów ustalonym w drodze inwentaryzacji.